

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/576

KARAR NO : 1981/39

ÖZET : Milli Güvenlik Konseyi 7 sayılı Kararı'nın 4.maddesi kapsamına giren, sıkıyönetim ilânına nede olaylara ilişkin ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/b. maddesindeki irtibat hali bulunan suçlara at davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Selahattin Çelebi ve 5 arkadaşı

O L A Y : 7.12.1977 günü, Yıldız Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde gece öğrenimi yapıldığı sırada öğrenciler arasında politik ve ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanan kavgada öğrenci sol görüşlü Abdülkadir Adanır'ın kesici ve delici aletle sağ gözü lü ve öğrenci olan sanıklar tarafından yaralanarak öldürüldüğü, Murat Kızıldağlı'nın da fa çata ve zincirlerle yaralandığı İstanbul C.Savcılığı'nın 19.12.1977 günlü ve 19.1.1978, 24.10.1978 günlü ek iddianamelerinde açıklanarak, sanıklardan Selahattin Çelebi, Kadir Sala ve Ali Aksu'nun Türk Ceza Yasası'nın 448., Nuri Yaşar, Alişar Erdoğan ve Cevdet Genç'in Türk Ceza Yasası'nın 448., 62. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi; 10.1.1979 gününde, esas 1977/634, karar 1979/7 say ile: Sanıklara atılı suçların, sıkıyönetim ilân nedenleri kapsamına girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 26.9.1980 gününde, 1980/6 esas sayı ile: Sıkıyönetim Yasası'nın değişik 13/a. maddesi hükmüne göre, sıkıyönet ilânından önceki üç ay içinde işlenen suçlara sıkıyönetim mahkemelerinde bakılabileceğinin görevli yargı yerinin belirtilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve duruşmanın başka bir güne bırakılmasına karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özürnal, İsmail Oğuz, Oğuz Barutoğlu Orhan Erdem, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı 2.2.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Hüseyin Çakıroğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yer lündeki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardı cı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Mustafa Güzel'in yazılı düşünceler doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüld

Öğrenci olan sanıkların, öğrenci olan mağdurlara karşı Akademi içerisinde işledikleri

politik ve ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanan üzerlerine atılı suçlar, temel hak ve özgürlüklerin başında olan yaşam hakkına yönelik olarak işlenmesine göre, Milli Güvenlik Konseyi 7 sayılı Kararı'nın 4.maddesi kapsamında sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu, her ne kadar 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a. maddesinde belirlenen üç aylık süre dışında işlenmişse de sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı görüldüğünden aynı Yasa'nın değişik 13/b. maddes hükmü gereği davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapıla başvurunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği ne, bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 2.2.1981 gününde kesin olarak karar verildi.

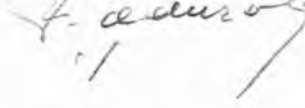
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Oğuz Paştıoğlu

Üye

Orhan Erdem

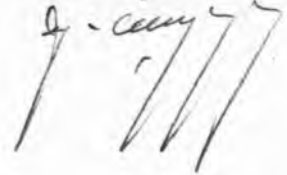
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/575

KARŞI OY TAZİSİ

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi: "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olanlarla, sıkıyönetim askeri mahkemelerine el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa daha sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." hükmünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılış biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim mahkemelerinin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dava dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yoruma meydan vermemek için madde yeniden:

"a) Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylarla ilişkin suçları..... sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır..... biçiminde düzenlenmiştir. Bu tadilat hertekadar M.C.K. tarafından yapılmış ise de, maddenin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalarda gerekçeler üzerinde durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken hükümetçe "sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylarla ilişkin suçlar" deyimini kullanılarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş. Millî Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanununda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiği için (umumi ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış, ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yükünü hafifletmek için 1 yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalı ve Plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Millî Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aranmaksızın, örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için suçlar arasında klâsik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile ".....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat....." biçiminde bir değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunur" ibaresi ile Millî Güvenlik Konseyi'nce kabul edilmesine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin açılış aşamasında ele alınan irtibatı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için sıkıyönetim ilânını gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluştuğunda veya 6135 sayılı Kanunun 12. maddesini ihlâl eden sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerince elkonulmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki ".....umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı....." ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süreyle hudutlandırılması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının sorunlu olması gibi görüşler

nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 nolu Kararı'na gelince:

Milli Güvenlik Konseyi (1) nolu bildiriyle, 134 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olayları da belirterek, bütün yurtta sıkıyönetim ilân ettiğine göre sıkıyönetim ilân nedenlerini genişlettiği, bu genişletmeye göre sıkıyönetim kanununun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla sıkıyönetim ilân nedeni olup olamayacağı hususundaki tereddüdü gidermek ve bazı suçlarda ihtas etme amacıyla (7) nolu kararını yayınladığı, bu kararın 4. maddesinde: "1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, vatan ve milletin bütünlüğüne, bölünmezliğine, bütünselliğine, milli güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya öncelik, işlenen tüm suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." kararına vazettiği, kararda genel hatlarıyla belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanununda ve bu kanuna atıfta bulunan Sıkıyönetim Kanununda mevcut olduğu halde ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların da sıkıyönetim ilân nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19.9.1980 tarih 2301 sayılı Kanunla sıkıyönetim kanununda yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu değişiklikte mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usul hükmünü geçmişe de (makabline) uygulanacağı, 7 nolu kararın (4). maddesinin, sıkıyönetim kanunu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerektiği, binaenaleyh belirtilen sürelerin her ilde ilân edilmiş tarihi nazara alınarak- 7 nolu kararda belirtilen suçlarda da ayrıca, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanununun 13/b maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklanan biçimde, sıkıyönetim mahkemelerinin etkoyduğu herhangi bir suçla da ilgili batıl olma halini zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibariyle işbu nedenlerle sıkıyönetim ilânından 3 ay önce..... tarihinde ilân edildiği iddia olunan dava konusu ^{ilan mana} ~~suçları~~ sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşüyle çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Seryet Üstün

Üye

Hasan Felih Çelebi